

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 6k ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, Rada Gminy w drodze uchwały dokonuje wyboru metody ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustala stawkę opłaty biorąc pod uwagę:

- 1) liczbę mieszkańców zamieszkujących daną gminę,
- 2) ilość wytwarzanych na terenie gminy odpadów komunalnych,
- 3) koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi,
- 4) przypadki, w których właściciele nieruchomości wytwarzają odpady nieregularnie, w szczególności to, że na niektórych nieruchomościach odpady komunalne powstają sezonowo.

Uchwałą Nr 349/XXVI/2012 z dnia 12 września 2012 r. dokonano wyboru metody naliczania opłaty uchwalając, że dla nieruchomości na których zamieszkują mieszkańcy, opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi ustalana będzie w oparciu o liczbę mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość.

Zgodnie z art. 6r ust. 2 ustawy, z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina pokrywa koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, obejmujące:

- 1) odbieranie, transport, zbieranie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych,
- 2) tworzenie i utrzymanie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- 3) obsługę administracyjną systemu,
- 4) edukację ekologiczną w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

Fakultatywnie z opłat mogą zostać pokryte koszty, o których mowa w art. 6r ust. 2a-2c ustawy tj.:

- 1) wyposażenie nieruchomości w pojemniki lub worki do zbierania odpadów komunalnych oraz koszty utrzymania pojemników w odpowiednim w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym,
- 2) utworzenia i utrzymania punktów napraw i ponownego użycia produktów lub części produktów niebędących odpadami,
- 3) usunięcia odpadów komunalnych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania i magazynowania w rozumieniu ustawy o odpadach.

Ponadto środki pochodzące z opłat, które nie zostały wykorzystane w poprzednim roku budżetowym gmina może wykorzystać na pokrycie kosztów związanych z wyposażeniem terenów przeznaczonych do użytku publicznego w pojemniki lub worki, przeznaczone do zbierania odpadów komunalnych, ich opróżnianie oraz utrzymanie tych pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym oraz organizację i utrzymanie w odpowiednim stanie sanitarnym i porządkowym miejsc gromadzenia odpadów.

We wrześniu ubiegłego roku dokonano zmiany stawki opłaty dla nieruchomości niezamieszkałych – obniżając znacząco wysokość opłat celem dostosowania ich do wymogów znowelizowanej w 2019 r. ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

W grudniu, uchwałą nr 510/XXIX/2020 z dnia 3 grudnia 2020 r. zmieniono stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości zamieszkałych, ustalając ją w wysokości 24 zł na mieszkańca - na miesiąc. Również w grudniu podpisano umowę na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych, gdzie ryczałtowa stawka opłaty za 1 Mg odpadów uzyskana w wyniku rozstrzygnięcia przetargu wynosi 733 zł brutto. W celu zminimalizowania ciężaru kosztów ponoszonych przez mieszkańców podjęto uchwałę nr 509/XXIX/2020 z dnia 3 grudnia 2020 r. w sprawie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli określonych nieruchomości,

na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, zakładając spadek masy ilości odbieranych odpadów na poziomie ok. 15%. Dane wskazują, że ilość wytwarzanych i odbieranych odpadów z nieruchomości objętych gminnym systemem gospodarowania odpadami, w okresie od stycznia do sierpnia 2021 r. spadła jedynie do poziomu 5,68%.

Na taką sytuację wpływ może mieć kilka czynników: W pierwszym kwartale 2021 r. panował szereg ograniczeń związanych z pandemią COVID-19. Wykonywanie pracy zdalnej, nauka online, ograniczenia w funkcjonowaniu gastronomii oraz innych firm usługowych, spowodowały, iż strumień odpadów generowany dotychczas w zakładach pracy, szkołach, lokalach gastronomicznych przeniósł się do gospodarstw domowych, gdzie odpady te odbierane są w ramach zryczałtowanej stawki opłaty 24 zł/osobę/miesiąc. Dodatkowo, podejmowane przez mieszkańców środki ostrożności związane z noszeniem maseczek jednorazowych, zwiększonym zużyciem środków dezynfekujących, jak również zakupem środków czystości wpływają na zwiększenie ogólnej masy generowanych odpadów komunalnych. Nie bez znaczenia pozostaje wzrost popularności zakupów dokonywanych online i korzystanie z usług firm kurierskich, które w celu zabezpieczenia przesyłki wykorzystują znaczne ilości opakowań typu papier i plastik. Widoczny jest także wzrost ilości odbieranych odpadów wielkogabarytowych związany również z pandemią i prowadzeniem, na dużą skalę przez mieszkańców remontów. Ponadto ustawowe wprowadzenie „dowolności wyboru” firm odbierających odpady komunalne doprowadziły do rozszczelnienia systemu, który skutkuje podrzucaniem odpadów do miejsc objętych gminnym systemem ich zbiórki (np. zabudowa wielolokalowa).

Bieżąca analiza wskazuje, że system według obowiązujących stawek opłat w 2022 r. nie zostanie zbilansowany.

Dane przedstawiają się następująco:

1) Liczba mieszkańców:

Rok	Liczba mieszkańców zameldowanych na terenie Miasta Rybnika	Liczba mieszkańców wg deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	Zmniejszająca się liczba mieszkańców
1	2	3	(4) = (2) – (3)
2017	131 139	121 770	9 369
2018	129 826	122 026	7 800
2019	128 780	120 707	8 073
2020	129 415	119 517	9 898
sierpień 2021	126 133	118 861	7 272

2) Liczba nieruchomości objętych gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi:

Rok	Liczba nieruchomości zamieszkałych	Liczba nieruchomości mieszanych (zamieszkałe i działalność gospodarcza)	Liczba nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne	
2017	19 612	781	1 367	
2018	20 432	811	1 471	
2019	21 302	838	1 543	
2020	21 638	901	1412	
1 września 2020 r. – zmiana systemu				
Rok	Liczba nieruchomości zamieszkałych	Liczba nieruchomości mieszanych (zamieszkałe i działalność gospodarcza)	Liczba nieruchomości niezamieszkałych na których powstają odpady komunalne – objętych systemem	Liczba nieruchomości niezamieszkałych na których powstają odpady komunalne – poza systemem
2021	21 776	966	169	1 400

3) Roczna ilość zebranych na terenie Miasta Rybnika odpadów komunalnych:

Rok	Zmieszane odpady komunalne [Mg]	Segregowane odpady komunalne [Mg]	Odpady biodegradowalne (zielone) [Mg]	Łączna masa odpadów komunalnych [Mg]
2017	36 524,26	19 146,37	5 860,57	61 531,20
2018	34 997,04	17 909,01	6 648,03	59 554,073
2019	32 612,10	20 600,13	7 350,29	60 562,52
2020	29 419,02	21 457,378	11 493,46	62 369,858
I-VIII.2021	17 280,60	13 205,125	6 123,30	36 609,025

4) Porównanie masy odbieranych odpadów od stycznia 2021 r. z masą odpadów odbieranych w tym samym czasie w 2020 r. (dane w Mg):

	styczeń	luty	marzec	kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	razem
2020 r.	4 516,10	3 933,50	5 003,70	5 104,32	4 756,95	5 082,44	5 213,36	4 567,76	38 178,13
2021 r.	4 106,06	3 736,40	4 942,36	4 573,06	4 834,04	4 908,66	4 292,38	4 615,805	36 008,765
Różnica	410,04	197,10	61,34	531,26	77,09	173,78	920,98	48,045	2 169,365
w %	spadek o 9,08	spadek o 5,01	spadek o 1,23	spadek o 10,41	wzrost o 1,62	spadek o 3,42	spadek o 3,42	wzrost 1,05	spadek o 5,68

5) Porównanie kosztów odbioru i zagospodarowania odpadów od stycznia 2021 r. z kosztami ponoszonymi w tym samym czasie w 2019 r. i 2020 r. (dane w zł):

	styczeń	luty	marzec	kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	razem
2019 r.	1 364 485,55	1 315 164,38	1 645 948,37	1 779 866,43	1 645 971,86	1 418 489,69	1 459 712,45	1 439 058,79	12 068 697,52
2020 r.	2 861 520,13	2 486 059,99	3 135 909,27	3 175 959,59	2 928 822,41	3 121 722,68	3 194 060,02	2 814 158,09	23 718 212,18
2021 r.	3 011 055,92	2 739 976,85	3 624 331,44	3 353 516,36	3 544 901,15	3 599 618,55	3 147 688,10	3 384 862,12	26 405 950,49

6) Porównanie ilości odbieranych odpadów biodegradowalnych w okresie od stycznia 2021 r. z ilością odpadów odbieranych w tym samym czasie w 2019 r. i 2020 r. (dane w Mg):

	styczeń	luty	marzec	kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	razem	rocznie
2019 r.	12,68	40,22	444,75	629,15	1 050,96	1 087,64	807,70	802,26	4 875,36	7 888,05
2020 r.	191,16	240,18	616,34	883,88	1 228,78	1 448,68	1 579,14	1 148,30	7 336,46	11 493,46
2021 r.	305,30	259,14	520,28	628,40	1 141,56	1 420,26	1 222,53	1 171,55	6 669,02	-

- 7) Liczba nieruchomości zabudowanych budynkiem jednorodzinnym, których właściciele posiadają kompostownik i kompostują bioodpady:

	Liczba nieruchomości	Miesięczna wysokość zwolnienia [zł]
od 1 września 2020 r.	390	2 340
2021 r.	889	5 334

Założono, na potrzeby uchwały nr 388/XXII/2020 w sprawie zwolnienia z części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym, że masa odpadów biodegradowalnych zmniejszy się o 1 763 Mg w stosunku do masy tych odpadów, do roku poprzedniego. Powyższe dane pokazują, że nie jest możliwe spełnienie przyjętego założenia, również po wprowadzonego limitu odbieranych odpadów biodegradowalnych bezpośrednio z nieruchomości.

- 8) Ogółem wydatki związane z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi:

Rok	Całkowite koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami [zł]
2017	21 601 220,13
2018	17 393 253,08
2019	22 075 114,97
2020	37 854 958,92

W przedstawionej kalkulacji stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi uwzględniono:

- 1) deficyt z roku 2020 w wysokości 949 639,34 zł,
- 2) liczbę mieszkańców,
- 3) szacowane wydatki na pokrycie kosztów odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów komunalnych (umowa),
- 4) szacowane wydatki na obsługę administracyjną,
- 5) zwolnienia z tytułu kompostowania odpadów biodegradowalnych,
- 6) szacowane wpływy z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi na nieruchomościach objętych gminnym systemem gospodarowania odpadami na podstawie uchwały nr 509/XXIX/2020 z dnia 3.12.2020 r. (nieruchomości mieszane tj. w części zamieszkałe a w części niezamieszkałe, na których powstają odpady komunalne oraz nieruchomości niezamieszkałe - w szczególności gminne jednostki),
- 7) spadek masy odbieranych odpadów z obecnego 5,68 % na 9 % (w dalszej perspektywie do 15 %) poprzez doszczelnienie systemu kontrolami,
- 8) podwyższenie stawek opłat za pojemniki o określonej pojemności w celu urealnienia rzeczywistych kosztów zagospodarowania tych odpadów w związku z kolejną nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, która obowiązuje od 23 września 2021 r.:

Porównanie stawek opłat za pojemniki/worki wynikających z uchwał oraz cen rynkowych w (zł):

	stawki obowiązujące do 31.8.2020 r. (Uchwała Nr 435/XXVII/2016)	obecnie obowiązujące stawki opłat (Uchwała Nr 377/XXI/2020)	maksymalne stawki opłat wg. znowelizowanej ustawy obowiązującej od 23.9.2021 r.	stawki rynkowe	proponowane stawki opłat
worek 120 l	0,00	18,10	24,94	15,00	24,00
pojemnik 120 l	26,00	6,30	24,94	38,88/32,40	24,00
pojemnik 240 l	41,00	12,60	49,89	50,76/43,20	49,00
pojemnik 1100l	117,00	58,20	228,61	129,60/108	140,00
dzwon 1,5m ³	0,00	79,30	311,75	brak danych	311,00
kontener 5m ³	594,00	264,40	1039,16	756/486/540/864	770,00
kontener 7m ³	735,00	370,30	1454,83	1296/ 594/702/1058	1 320,00
kontener 10m ³	945,00	529,00	2078,33	1512/756/864/1188	1 530,00

Uwzględniając powyższe proponuje się stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w kwocie 29,50 zł na mieszkańca na miesiąc oraz stawki opłat za pojemniki o określonej pojemności jak w przedstawionym projekcie uchwały.

Wysokość stawek opłat, zarówno dla przyjętej metody naliczania opłaty „za mieszkańca” nie przekracza 2% przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem tj. 38,38 zł (2% z 1 919 zł), co jest zgodne z zapisami art. 6k ust. 2a pkt 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz 1,3% przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem za pojemnik lub worek o pojemności 120 l przeznaczony do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości, oraz proporcjonalnie za pojemniki o większej pojemności – zgodnie z art. 6j ust. 3 znowelizowanej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Ewentualny niewykluczony deficyt, mogący powstać w systemie gospodarowania odpadami komunalnymi za rok 2022 r. zbilansowany zostanie w kolejnej zmianie stawki opłaty.